

gyarapítják. Bármely módszerrel is végzik, a munkában részt vevőkre nagy feladat vár, s egyben nagy a felelősségük is. Egy adatbázis szakmai színvonalára alapvetően meghatározza a rá épülő szolgáltatások minőségét.

Reméljük, felelős döntések születtek és sikerül olyan kollégákat találjunk, akik már rendelkeznek a szükséges szakértelemmel, vagy „felnőnek” feladatukhoz. Így lehetővé válik, hogy Budapest 2001 őszére egy minden szempontból korszerű, nagyvárosi könyvtárral gazdagodjék.

Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár

Demén Ilona

1. Az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár (OMIKK) teljes állományát jelenleg a következő katalógusok tartalmazzák:

- ☉ a kezdetektől 1951-ig (két időtartományra bontva) kötetkatalógus
- ☉ 1951–1981 betűrendes cédulakatalógus (a „régí” szabvány szerinti leírással)
- ☉ 1981-től napjainkig számítógépes katalógus (az „új” szabványcsalád szerinti leírással)

2. Az OMIKK a kurrens beszerzésű könyvek számítógéppel segített katalogizálását 1983-ban kezdte el, központi nagy számítógépen, batch feldolgozásban. Ezzel egy időben hozzákezdett a rekatalogizáláshoz azért, hogy a két évvel korábban (1981-ben) indított új katalógus tételei is számítógépre kerüljenek, megszűnjön egy csonka katalógus.

3. Ezt követően a rekatalogizálás csak a katalógus teljesebbé tételére szorítkozott (részcímes könyvek feldolgozása stb.).

Az intenzív, máig is tartó rekatalogizálás előkészítése és elindítása az 1990-es évek közepén kezdődött el.

Első próbálkozásunk az OCLC-vel volt 1995–96-ban. Ez 1400 rekord-konverziót eredményezett, mely már szerkesztve az adatbázisban található, és van még 800 darab, amely honosításra vár. A retrospektív konverzióknak ez a módja költségesnek és túl időigényesnek bizonyult.

4. 1997-ben az NKA pályázatán 2 millió forintot nyertünk rekatalogizálásra. 8237 rekord készült el, ebből 4561 rekatalogizálás (a régi bibliográfiai leírások vagy – szükség esetén – autopszia alapján). 3676 rekordot külső adatbázisból történő konvertálással és honosítással vittünk az adatbázisba (27 rekordot a Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtár és Tájékoztatói Központtól vettünk át, a többit a

Kongresszusi Könyvtár (LC) CD-ROM katalógusából).

A rekatalogizálás a raktári szám szerinti katalógus alapján történt, 1981-től visszafelé. A katalógusból kiválogattuk az elavult, értéktelen, gyűjtőkör-idegen, tehát rekatalogizálásra érdemtelen anyagot, mely az átválogatott állomány mintegy 5%-át tette ki. Ezután 4 nyelvi csoportra osztottuk a katalóguskartonokat:

a) angol, német, francia – ezeket az LC CD-ROM katalógusba hasonlítottuk be, a találatokat konvertáltuk és honosítottuk, az ott meg nem talált tételeket rekatalogizáltuk.

b) orosz – ennek a nagy részét rekatalogizáltuk, illetve néhányat a BME KTK-tól vettünk át.

c) egyéb idegen nyelvű – ezekkel később akartunk foglalkozni (az átnézett állomány mintegy 2%-át jelent).

d) magyar állományrész – rekatalogizálása nem képezte a pályázat tárgyát.

1998-ban az OMIKK saját költségvetéséből 8558 rekord elkészítését finanszírozta. A munka a fent említett módszerrel folytatódott, azzal a különbséggel, hogy a magyar könyvek behasonlítását is elvégeztük az MNB CD-ROM-on, a találatokat leválogattuk (honosításuk még hátra van), amit pedig nem találtunk meg az MNB-ben, azt rekatalogizáltuk. 1999-ben tovább folytatjuk a retrospektív konverziót. A munka eddigi eredményét az alábbi adatok mutatják: rekatalogizáltunk, illetve rekonvertáltunk és honosítottunk mintegy 20 000 bibliográfiai tételt, amely a könyvállomány mintegy 80%-os bevitelét jelenti a számítógépes adatbázisba. Ezzel megközelítőleg 30 év könyveszerzése áll a felhasználó rendelkezésére OPAC keresési lehetőséggel.

Budapesti Műszaki Egyetem Könyvtár és Tájékoztatási Központ

Körmendy Edit

A Budapesti Műszaki Egyetem (BME) könyvtárában az ALEPH integrált könyvtári rendszer 1991-ben történt bevezetése, valamint ugyanebben az évben az új szabadpolcos részleg megnyitása indította el a retrospektív konverziós munkákat.

Az új részlegben elhelyezett kb. 12 000 kötetnyi kölcsönözhető mű a nyitást megelőző 10-15 év válogatott magyar és idegen nyelvű szakirodalmából állt.

Ez az állományrész, valamint az 1985 után megjelent, az új szabványcsalád szerint feldolgozott könyvállományunk rekordjai (kb. 25 000 db) képezték az ALEPH rendszer bevezetésekor adatbázisunkat.

A számítógépes kölcsönzés gyakorlatilag az első pillanattól szükségessé tette régi állományunk gépi feldolgozását. A kölcsönzési munka megkönnyítése